

Paz Vallés Creixell

Diputada de la Junta de Govern de l'ICAB responsable de la Comissió de Transformació Digital

Open Data Day: cap a una justícia oberta

“L'anticipació que és possible gràcies a la IA i a l'ús racional de les metadades es fa més necessària que mai”

Divendres, 3 de març de 2023 | 07:00h

L'efemèride de l'**Open Data Day**, que des de fa 10 anys se celebra en l'àmbit global, serveix precisament per reflexionar sobre les oportunitats que es generen entorn de la denominada **dada oberta**, un concepte que en el Projecte de Llei d'Eficiència Digital (PLED) es pretén implementar com un dels elements vertebradors del transcendental procés de transformació que s'està duent a terme en el si de l'Administració de **Justícia**.

La principal singularitat de les dades obertes és la possibilitat de reutilitzar les mateixes, obtenint amb aquest ús una informació amb un valor afegit. Quelcom que, en el cas del sector públic i, molt particularment en l'àmbit de l'Administració de Justícia, esdevé fonamental en permetre tal ús racional de les dades, la "planificació i elaboració d'estratègies que coadjuvin a una millor i més eficaç política pública". I pot fer-se, a més, en matèries tan summament importants, des d'un punt de vista judicial, però també social, com són els procediments concursals, els de desnonament o els processos de violència sobre la dona, segons es ressalta en la mateixa exposició de motius de la PLED.

“La reutilització de la informació del sector públic no és una novetat, però sí que ho són les possibilitats que es deriven del progrés tecnològic”

Realment la reutilització de la informació del sector públic no constitueix en si mateixa una novetat, ni tampoc les seves motivacions, però sí que ho són les possibilitats (i, per tant, les oportunitats) que, en termes de creixement econòmic, generació d'ocupació i transparència, es

deriven del progrés tecnològic. I, més concretament, de l'enorme potencial que sorgeix de la intel·ligència artificial, del *big data* i de l'increment en la capacitat de computació, tractament i anàlisi de l'enorme quantitat d'informació que es genera en l'àmbit públic.

Així, ja l'any 2007 una Llei va establir la regulació bàsica del règim jurídic aplicable a la reutilització dels documents elaborats o custodiats per les Administracions i organismes del sector públic. Norma que, al seu torn, va transposar una Directiva de l'any 2003 que avui i avançant en l'objectiu d'harmonització d'un mercat únic a escala europea, també ha estat actualitzada diverses vegades i, per última vegada, mitjançant la Directiva (UE) 2019/1024 del Parlament Europeu i del Consell, de 20 de juny de 2019, relativa a les dades obertes i la reutilització de la informació del sector públic. En efecte, i com així es ressenya en el Reial decret llei 24/2021, de 2 de novembre, pel qual es transposa aquesta última Directiva, "la informació pública constitueix un important recurs per a promoure l'economia de les dades"; havent-hi, tant Espanya com Europa, trepitjat l'accelerador en aquest sector tan important i prioritari.

“La capacitat d'anticipació que avui és possible gràcies a la IA i a l'ús racional i eficient de les metadades, es fa més necessària que mai”

En l'àmbit de la justícia un dels exemples paradigmàtics de la reutilització de les dades el constitueix el mateix Centre de Documentació Judicial (CENDOJ). Des de fa molts anys, els juristes (i la ciutadania en general) podem accedir de manera gratuïta a les sentències dictades pel Tribunal Suprem i la resta d'òrgans col·legiats, que s'allotgen en aquest sistema prèvia desagregació de les dades personals. Així mateix, aquest òrgan nodreix, a canvi d'un preu públic, a les empreses infomediàries, els qui organitzen aquesta informació en bases de dades, oferint un producte a partir del tractament de la jurisprudència que resulta cada vegada més sofisticat. També, el CENDOJ subministra informació a determinades entitats i organismes, per a la seva utilització sense una finalitat comercial, afavorint amb això la transparència i el desenvolupament del dret al coneixement.

D'altra banda, a més de definir l'accés i les finalitats d'ús, un dels principals reptes respecte a la reutilització de les dades es deriva precisament de la diversitat quan la seva tipologia i multiplicitat de fonts. Així, en el Portal de les Dades Obertes del Govern veiem com la varietat de dades és equiparable a la quantitat de sectors on l'Administració és present, podent extreure una informació molt valuosa (i, en alguns casos, gairebé en temps real) en àmbits com ara l'ocupació, el medi ambient, la salut o el turisme. També en "legislació i justícia". Per això, i seguint amb l'exemple de l'Administració de Justícia, on també existeixen una varietat d'organismes en els quals es produeix, gestiona i emmagatzema la informació, a més de diferents ens públics amb competències en la matèria, la interoperabilitat es converteix en una necessitat indefugible.

“L'anticipació ja és possible gràcies a l'ús de les dades obertes i a l'anàlisi intel·ligent a partir de la litigiositat actual”

En aquest sentit, resulta un encert que el PLED hagi previst per a garantir l'eficàcia en la tramitació d'una justícia orientada a la dada l'ús d'esquemes comuns i models de dades interoperables, per a poder dur a terme una sèrie de finalitats fonamentals, incloent-hi la publicació de la informació en portals de dades obertes. I és que, davant un món que avança a un ritme cada vegada més vertiginós, la capacitat d'anticipació que avui és possible gràcies a la IA i a l'ús racional i eficient de les metadades, es fa més necessària que mai. Sobretot, i pel que aquí interessa, per reforçar la funció preventiva que ha de predominar en el Dret i en l'Administració de Justícia, i millorar l'eficiència en l'obtenció d'una tutela judicial efectiva a través de l'optimització dels recursos públics que es destinen a tal fi. Alguna cosa que avui resulta possible gràcies a l'ús de les dades obertes i a l'anàlisi intel·ligent a partir de la litigiositat actual.

Etiquetes

big data • dades obertes • dret digital

Articles relacionats

Dimarts, 8 de febrer de 2022 | 08:00h

Internet, drets digitals, seguretat i infància

Paz Vallés Creixell

Diputada de la Junta de Govern de l'ICAB responsable de la Comissió de Transformació Digital

Dimarts, 8 de novembre de 2022 | 07:00h

La propietat intel·lectual en temps de DALL-E (I)

Pablo Gallego

Advocat i membre de l'ICAB